



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

S[e]c[undu]m e[st] specificatiue disti[n]ct[i]o[n]is.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. pro festo Pent. De myste.

re ebrj vino s; nō eo q̄ ab incredulis ebrj putabant. Plam̄ inq̄ ebrj sed vino nouo qd̄ veteres q̄dez vtres nō merebant acci pre nec p̄tinere valerēt. Hoc em̄ vinū ve ra illa vitis fuderat de excelso: vini leuifi caus or: nō statū mētis euerēs. Hec illi le. Sicut aut̄ legit̄ Act. ij. Stās petr⁹ cuz vnde ei eleuauit vocē suā z locut⁹ est. Ubi ri iudei z q̄ habitas hierlm̄ vniuersi hoc vobis notū sit z aurib⁹ p̄cipi. ver. m. Non em̄ sicut vos existimat̄: hi orj sunt: cū sit hora diei tertia. q. d. Non dū est tps come dendi. Et q̄ scietib⁹ lege loq̄bat: iō addu cit testimoniū Joel p̄be q̄ p̄betauerat de aduertu spūsc̄i d. Et erit in nouissimis dieb⁹ dicit dñs Effundā d̄ spū meo super oēm carnē. i. sup vt rūs sexū. Multis etiā alijs verbis testificat̄ est: vt h̄ Act. ij. et exhortabat eos d. Saluamini a gñatiōe ista p̄ua. Deut. xxxij. Gñatio em̄ pueria ē zc. Hec est cui dixerat Joā. Bar. ij. p/ genes viperaz. Aut̄ aut̄ receperūt fmo/ nes eius baptizati sunt z apposite sunt in die illa anie circū triamila: vt ibidē dicit̄. Sicutaq̄ arca hūc artictm̄ apparet iudeo rū p̄fuso: raplica instructio: z audientius p̄uersio. Iudeis malignarib⁹ z imprope rantib⁹ ap̄lis eos esse ebrjos: siles sunt illi q̄ cū p̄ba salutis audiūt p̄nentes irri dent z q̄li stulticia reputat̄ aut̄ fabulā: Hi nō spūsc̄o repleti sunt: sed maligno spū se repletos esse oñdunt. **T**riplex Petri i/ structio. **P**rima est memorāde imple/ tionis. i. p̄betiaz q̄ locute fuerāt d̄ datōe spūsc̄i z de dñi resurrectiōe: q̄z memo ria est inductiua amoris. **S**cōda est me/ ditāde p̄nunciatiōis. i. futuri iudicij: cui⁹ p̄sideratio est inductiua timoris. Dicit ei vel p̄tes. Et vt cū timorē inducat in spem. sequit̄. Et erit **D**is quicūq̄ zc. **T**ertia est or̄suande exhortatiōis: cū d̄t Salua mini zc. **U**ide textū Act. ij. **H**ec itaq̄ dicta sūt de p̄mo p̄ncipali mysterio sup̄ p̄posito qd̄ ē mysteriū sc̄ificatiōis r̄pletōis. **S**cundū p̄ncipale mysteriū est my/ steriū sc̄ificatiōis distinctōis. **U**bi p̄siderāda distinctio diuersoz mo/ doz q̄bus spūsc̄us missus ē. **U**bi p̄mo notandū est q̄ spūsc̄us d̄t mitti z veni/ re nō qz de nouo incipiat esse alicubi vbi p̄ us nō erat: aut qz desinat eē vbi p̄us fue/ rat. cū sit vbicq̄ p̄ essentia: p̄fer̄ iā: z poten tia. **I**ntra illū p̄s. Si ascēdero in celū tu illic es: si descēdero in infernū ades. Sed qz alicubi incipit nouo mō esse q̄ p̄us ibi nō erat: nō p̄pter aliquā mutatiōez q̄ sit in eo: sed p̄pter mutatiōez ei⁹ in q̄ esse d̄t: qz s. causat in eo aliquē nouū effectū quē p̄ nō habebat. **V**enit ḡ nō mutādo locū: s; influēdo nouū donū: impmēdo nouū ef/ fectū: z excitādo hoīem ad nouū actū z no uū viuēdi modū. **E**t p̄t vari exemplū de oculo ceco cui p̄ns est lumē: q̄ si miraclose repetur vt fiat vidēs: tūc lumē est sibi nō uo mō p̄ns: nō tñ de nouo p̄ns. **I**n em̄ p̄ erat sibi realis p̄ns: sed nūc in oculo vidēs te causat actū vidēdi quē p̄us n̄ causabat. **E**t ḡ nūc p̄ns vt visuz et cognitū z nō p̄. **S**ic d̄t spūsc̄us venire ad nos qz incipit nouo mō esse in nobis vtz vt cognit⁹ et amat⁹: vel si p̄us iā erat cognit⁹ z ama tus: d̄t venire qz incipit esse magis cognit⁹ tus: z magis amat⁹. **E**t hoc oīno sine mutatiōe sui: s; p̄pter mutatiōē in nobis. **D**uob⁹ aut̄ modis mittit spūsc̄us. i. vti libiliter et inuisibilr. **D**istinctio inuisibilr est p̄pter vtilitatē ecclie: **E**xemplū d̄ signo an tabernā. **S**i em̄ solū esset vinū sufficiens p̄ familia: nō poneret; sed qm̄ in abundantia signū ponit vt alijs p̄ficiat. **V**isibilr: cum aliq̄ signo visibili demonstrat: z sic venit sup̄ ap̄los in die p̄tercostes. **V**enit et sic sup̄ baptizatos z p̄firmatos in p̄mitia ecclie. **T**ūc em̄ cū erat fides nouella z te nera: necessariū fuit vt p̄ signū exteri⁹ in/ struerent hoīes de illap̄u spūali: vt fides p̄firmaret. **N**ā sicut d̄. j. **L**oz. xij. **D**am̄ testatio spūs dat̄ vnicuiq̄ ad vtilitatē ecclie. **E**t hoc p̄ncipaliter factū est p̄ ch̄z et ap̄los. **I**nuisibilr aut̄ mittit cū mētib⁹ sc̄is illabit. **D**e q̄ missione inuisibilr d̄t Joā. ij. **S**pūs vbi vult spirat z voce ei⁹ audis sed nescis vnde veniat aut q̄ vadat. **B**er. **Q**ueris igit̄ cū ita sint inuestigabi les vie eius: vñ adesse nouerim: **N**ep̄ ex motu cordis intellexi p̄ntiam eius. z ex su ga viciōz aduertit potētiāz viritutis ei⁹: et ex discussione seu redargutiōe oculoz meoꝝ orū admirat⁹ sum p̄funditatē sapie eius: et ex q̄ntulacūq̄ emendatiōe moꝝ meoꝝ exptus sum bonitatē mansuetudinis ei⁹.

specificatiue distinctōis Fo. LXIII

et ex reformatiōe. et renouatiōe spūs mē/
tis mee pcepti vtrūq; specē decoris eius:
et ex pūtu hōz oim lil' expant mltitudi/
nē magnitudinis ei'. **Hec Ber.** Ad mlti/
tudinē aut inuisibile significandā et manife/
standā facta est aliqñ missio visibilis sub
diuersis signis sensibilib; q; immō erāt si/
gna representatiua pūtie spūsceti. Per pūtie
tates aut rex illaz in q; specie apparuit
spūscētis dant intelligi effect' spūales et
opatiōes q; opat' spūscētis? in cordib; q;
bus illabif. **Jo** p' siderada est distinctio di/
uersoz mōz mltitōis visibilis: vt p hoc ali/
q; dicit cogitare possim? effect' et opatiōes
spūsceti q; si in nobis inuenerim? / signuz
ent pūtie spūsceti: est nō inuenerim? / do/
lendū erit de absentia ei'. **Horādū ita/
q; p' pūtie q; d'ruplicā specie visibili mon/
strat' est spūscētis. Primo in specie co/
lūbe sup chm baptizatū Lu. iij. Descen/
dit spūscētis corpali specie sicut colūba in
spū. **Secdo in specie nudis lucide super
chm trāfiguratur. Dat. xvij. Adhuc eo/
loqnte ecce nubes lucida obūb: aut euz.
vbi d' glo. q; sicut baptizatū dno. ff. ostidit
in colūba ita hic in nube lucida. Tertio
in specie flat' sup cetū aploz pgregarum
Jo. xi. Insufflauit ei. Accipite spūscētis
etū rē. Quarto in specie lingue ignee su/
per cetū disciploz timoratiū Act. ij. Appa/
ruerūt illis disparte lingue tanq; ignis rē.****

Primo igit' mōstratus

est in specie colūbe. **Ubi notādū q; colū/
ba habz gemitū p cāru. Nelle carerz in fo/
ramimb; petre manet. Sic. ff. q; replet p/
mo facit p petis suis gemere Esa. lix. Ru/
gim' q; vtrū oēs: et q; colūbe meditan/
tes gemem' Ro. viij. Ipse spūs p nobis
postulat gemitū inenarrabilib; i. nos po/
stulātes et gemētes facit. **Q; sūt sunt gemitus
in vtrū spūalib; tā p petis pūis q; ali/
ent: tā p dilatiōe pūioz: q; p dānatione
petōz. Qui q; nō gemūt neq; dolēt d' pecc/
catis: maxīmā hnt eām dolēdi et lamētan/
di: vtz de absentia. ff. **Q; ph dolor q; mlti
sunt q; exagitat spūs mal'. Et hoc aliqñ
p supbia: et tūc d' spūs frigidus: de q; Esa.
lx. Dñs misit in medio ei'. s. egypti spi/
ritū frigidus. Supbia em' fūit supbiuz ab/
infimo ad altū p sui reputatiōez: et redēū******

do ab alto ad infimū p pūitiōez. q; q; se
exaltat hūilifabif Lu. xvij. Aliqñ p inui/
diā: ex q; p leriōz puenit detractio: et tunc
d' spūs pessim': de q; Judi. ix. **Uisit de/
spū pessimū inter abimelech et hitoz: es/
sichem. Abul ei est pet' inuidia p quā bo/
mines pessimō. t. diabolo siles hnt. Aliqñ
p irā: et tūc d' spūs dur'. de q; Esa. xlvij.
**Deditar' est in spū suo duro. Aliqñ per
auariciā: et tūc d' spūs hui' mōi. j. Loz.
ij. Nos aut' spū hui' mōi nō accepim' rē
Aliqñ p aciditā: et tūc d' spūs sopoz: de q;
Esa. xxx. **Discuit vob dñs spū sopozis:
claudet oculos vros. Aliqñ p falsitatē locu/
tioniōis: et tūc d' spūs mēdar. de q; ij. Re.
xij. Aliqñ p infidelitatē supstitutiōis: et tunc
d' spūs erroris: de q; j. Tim. iij. Aliqñ
p cellatiōne bone informatiōis: et tunc d'
spūs mur': de q; **Dat. ix. Dic it' ac mur'
effectiue. Aliqñ p blasphemā: et tūc dicit
spūs blasphemie **Dat. xij. Aliqñ p petā
carnalia: et talis d' spūs imund'. Unde
luxuriosi et gulosi signā p illos porcos q;
ingressi sūt spūs maligni **Dat. xvij. Pro/
pter hec oia dicat q; dicit postulado cum
Ps. Loz mundū crea in me de': et spū. re.
imo. in visce. me. De q; spū recte d' apl's
Ro. vij. **Jesus viuificabit mortalia cor:
pora vra ppter inhabitantē spū ei' in vobis
Hi aut' in q; b; habitat spūs immūda' pē/
pitabunt in infernū: sicut et p dicit porci p
cipitati sunt in mare **Dat. viij. **Secdo
spūscētis facit sine felle amaritudinis ee.
Sap. xij. **Q; sbon' q; suauis est dñe spūs
ru' in nobis. Et in eodē lib. cap. vij. vocal'
suauis: benignus: humanus: ex eo q; suaves
in smone: benignos in corde: et humanos
facit in ope. **Ubi itaq; q; spūscētis habet sē/
veri pacifici: de q; **Dat. v. **Beati pū/
cifici qm filij dei vocabunt. **Breg. **S; filij
dei vocant qui pacē faciūt: pculdubid filij
sathane sunt qui ipsam pfundunt. **Hec il/
le. **Ubi ergo adest spiritus sanctus nullū est
cordis duricia: nulla asperitas: sed oimo
da benignitas. nullus appetit' vindicte:
sed iniuriar' remissio ex corde. **Ipse em'
spiritus dulcedis et amoris. **Tertio spi/
ritus sanctus facit in foraminib; petre: id
est in chū vulnerib; habitare. **Ham di. j.
Loz. x. **Petra aut' erat chūs. **Lantico ij.
Surge pera amica mea: speciosa mea: co**

Her. pro festo pēte. De mysterio

lumba mea et venti. Glo. Foveas mihi pullos meos in foveis spiritus sancti. in foraminibus petre: Glo. i. in chiri vulneribus. Quorum ventus deuota preplatio nos inflamare debet ad amorem dei cuius causa precipua in nobis est spiritus sanctus.

Secundo monstratus est spiritus sanctus in specie nubis lucide. Ubi notandum quod nubes a terra eleuatur: refrigerius prestat. et pluuia generat. Spiritus sanctus hinc replet. Primo a terra eleuatur propter terrenorum et affectionem supernorum. Ezech. viij. Eleuauit me spiritus inter celum et terram et eduxit me in hierusalem in uisione dei. Cum igitur homini sapientia diuina et celestia: et desipit terrena et carnalia: signum est puritatis spiritus sancti. Ro. viij. Qui secundum spiritum sunt sapientes. Et iuxta hoc dicit Gal. v. Fructus spiritus sunt caritatis: gaudium. Secundo refrigerium prestat contra incontinentiam uiciorum. Spiritus sanctus uocatur aqua quod habet uim refrigeratiua. Jo. i. vij. Flumina de uentre eius fluunt aqua uiuifica. Hoc autem dicit de spiritu sancto quem accepturi erant credentes in eum. Hec ibi. Sicut itaque dicit Ro. viij. Ipse spiritus adiuuat infirmitatem nostram fortificando uicem contra temptationes. Tertio pluuiam lachrymarum generat. Ps. Flabit spiritus eius et fluunt aque. I. lachrymarum gementium uicem pro peccatis. ut sanctus diximus. et pro dilatione patrie celestis quemadmodum gementibus propheta spiritu plenus dicit. Deum mihi quod incoletatus me proplongat est.

Tertio monstratus est in specie flatus. Ubi notandum quod flatus leuis est: calidus: et ad respirandum necessarius. Sic itaque spiritus sanctus leuis. i. uelox est ad se diffundendum. Glosa super illud factus est repente de celo sonus etc. Hinc tarda motus lumbi spiritus sancti gratia. Secundo calidus est ad inflammandum. Lu. xij. Ignem ueni mittere in terram: et quod uolo nisi ur ardeat. Ubi et auster uento calido parat. Can. iij. Surge aquilo: et ueni auster profla hortum meum. Jo dicit Rom. xij. Spiritus seruantes. Sicut itaque calor naturalis signum est uite nature. Sic calor spiritualis signum est uite gratie. Aug. Vita anime amor est dei sui et proximi: quod non amat mortuum est. Bre. Probatio scititatis non est signa facere: sed unumquodque ut se di-

ligere. Aug. Dilectio sola discernit inter filios dei et filios diaboli. Tertio est necessarius ad respirandum. Ad hoc quippe necessarius est homini flatus quod si ad horam subtraheret: homo continuo moreretur. Sic et de spiritu sancto intelligendum quod ad uitam spiritualem. Ps. Auferes spiritum eorum et deficiet et in puluere suum reuertentur. Emitte spiritum tuum et creabunt etc. Et Jo. vij. Spiritus est qui uiuificat. Facit itaque spiritus sanctus eos respirare sepe ad cor redeundo in quibus habitat. Ubi frequenter scie discussio et redargutio non solum de peccatis mortalibus: sed etiam de uenialibus: signum est puritatis spiritus sancti. Ut enim spiritus sanctus operum peccatorum mortalium sic feruor caritatis quod est a spiritu sancto opponit uenialia. Jo. minima peccati palea intra cor quod possidet non patitur residere: sed statim igne subtilissime circumspectiois exurit spiritus ille suauis et dulcis: ut dicit Greg. in mora. Si ergo post dictum uel factum uel cogitatum homo discutit: ut in aliquo deliquit: hoc est signum spiritus sancti. Aplos. i. Co. xj. Si nosmetipsos diiudicauerimus: non utique iudicauerimur. Bern. Diligat deus animam illam quod in prospectu eius sine intermissione se prederat et sine diffinitione diiudicat seipsum.

Quarto monstratus est in specie linguarum ignearum. Superius autem in primo principali mysterio secundo articulo diximus quod apparuit in specie ignis: et ibi etiam dicta est ratio secundum Bern. quod apparuit in specie lingue ignee. Hinc autem specialiter dicitur sumus quod magis in specie lingue quam alterius membri. Propter rationem illam litteralem uicem quod ad hoc uenit spiritus sanctus super apostolos ut possent loqui varijs linguis et sic predicare legem dei omnibus nationibus gentium: Aliter gnabimur tres alias rationes mysticas. Prima est propter gubernationem lingue diffinitionem culturam propter quam specialiter indiget modelis ramis spiritus sancti. Jac. ij. Omnis natura bestiarum et serpentium et uolucrum et ceterorum domat et domita sunt a natura humana: linguam autem nullus hominum domare potest: est et inquietum malum et plena ueneno mortifero. Hec ibi. Jo bene dicit Eccl. xxvij. Attende ne forte labaris in lingua et cadas in conspectu inimicorum insidiantium tibi. et Pro. uer. xvij. Dors et uita in manibus lingue. Secunda ratio est propter linguam bene gubernatam

